

**НЕКИ АСПЕКТИ ПОЛОЖАЈА ПРЕДСЈЕДНИКА
РЕПУБЛИКЕ У СИСТЕМИМА ВЛАСТИ СА ПОСЕБНИМ
ОСВРТОМ НА РЕПУБЛИКУ СРПСКУ**

Мр Милан Пилиповић*

***Сажетак:** Функцију шефа државе, као органа који представља државу, обављају монарх или председник републике. Предмет овог рада јесте положај председника републике, као шефа државе у уставним системима. Положај председника републике утврђује се уставним одредбама. Уставне одредбе које се односе на шефа државе, самим тим и на председника републике, у правилу регулишу његов начин избора, дужину мандата, те надлежности и одговорности. Положај председника републике, избор и овлашћења, зависи од питања организације државне власти, односно да ли та институција постоји у председничком, парламентарном, или скупштинском систему власти. Овом приликом, анализираћемо положај председника републике у председничком и парламентарном систему власти, заснованих на начелу подјеле власти, који су доминантни у савременим државама. Након тога, анализираћемо и положај председника Републике Српске, у којој је државна власт такође организована на начелу подјеле власти.*

***Кључне ријечи:** устав, председник републике, системи државне власти, председник Републике Српске.*

* Асистент на Правном факултету Универзитета у Бањој Луци.

1. Положај председника републике у системима власти

Председник републике врши функцију шефа државе и, као државни орган, представља државу као цјелину, као лице, па се зато и каже да он „оличава“ државу“.¹ Председник свој легитимитет заснива на непосредним или посредним изборима, његов мандат је ограничен, те подлијеже правној, а у неким системима, и политичкој одговорности.

Положај председника републике, најчешће, утврђује се уставним одредбама. Уставне одредбе које се односе на шефа државе, самим тим и на председника републике, у правилу регулишу „начин избора, дужину мандата, те надлежности и одговорности шефа државе“.² Положај председника републике, избор и овлашћења, зависи од питања организације државне власти, односно да ли та институција постоји у председничком, парламентарном, или скупштинском систему власти. У овом раду ћемо се бавити положајем председника републике у председничком и парламентарном систему власти, заснованих на начелу подјеле власти, на којем је организована власт у многим савременим државама.

У председничком систему власти, председник републике се, у правилу, бира непосредно од стране бирача, а у парламентарном систему се, у правилу, бира од стране парламента.³ Међутим, „у новијој пракси парламентарних система, особито у уставним системима држава централне и југоисточне Европе, председника републике бирају непосредно грађани“.⁴ Председник републике

¹ Р. Марковић, Уставно право, Београд 2009, 318.

² Р. Кузмановић, Уставно право, Бања Лука 2002, 451.

³ „Сматра се, да се у првом случају бирачи опредјељују за личност, и тек онда се, преко партијског опредјељења изабраног кандидата, сазнаје која ће политичка странка у том сегменту државне власти, бити на власти у изборном периоду. У другом случају, бирачи гласају за одређену странку, па кад се конституише парламент, он бира председника који може бити из владајуће странке или независна политичка личност за коју се определијелила парламентарна већина.“ С. Савић, Основе права, Бања Лука 2005, 105.

⁴ М. Пајванчић, Уставно право – уставне институције, Нови Сад 2005, 267.

који је непосредно изабран, има јачи демократски легитимитет у односу на предсједника којег је изабрао парламент.

Поред парламента и бирача, предсједник републике може бити биран и од стране, посебно формираног, представничког тијела, (изборног колегијума), чији је састав знатно проширен у односу на састав парламента и чија је једина функција избор предсједника републике.⁵ Дакле, „и предсједник републике изабран од стране изборног колегијума, има такође израженији демократски легитимитет у односу на предсједника републике изабраног од стране парламента“.⁶

Дужина изборног мандатног периода предсједника републике је различита. У већини савремених република тај период износи четири или пет година, док је рјеђи случај да изборни период траје дуже година. Мандат предсједника републике може трајати краће или бити продужен од периода на који је изабран. За дужину владавине предсједника републике битна је и могућност поновног избора на функцију. По том питању, уставни садрже „различита рјешења: ограничење поновног избора у смислу да предсједник којем истиче мандат може поново бити изабран још само једанпут, али узастопно; ограничење по којем исто лице може бити изабрано за предсједника највише два пута, али то не мора бити узастопно; и непостојање било каквих ограничења поновног избора“.⁷

Предсједник републике у правилу је инокосни државни орган, али може бити организован и као колегијални орган. У колегијалном органу одлуке се доносе већином гласова његових чланова или консенсузом, а колегијалном органу својствена је и једнакост његових чланова која искључује унутрашњу хијерархију

⁵ На такав начин се бира предсједник републике у Њемачкој и Италији. Предсједник Републике у Њемачкој бира се на савезној конвенцији, коју чине чланови Бундестага и једнак број изабраних представника скупштина Покрајина (држава). Предсједника Републике Италије бира парламент на заједничкој сједници оба Дома. У избору учествују три делегата за сваку покрајину, које бира покрајински савјет.

⁶ Н. Побрић, Уставно право, Мостар 2000, 269.

⁷ Р. Марковић, 321.

и подразумијева ротирајућег предсједајућег.⁸

У савременим државама шеф државе, без обзира да ли је монарх или предсједник републике, носилац је извршне функције власти.

У предсједничком систему власти (САД), предсједник републике је носилац читаве извршне власти, због чега се таква извршна власт назива моноцефалном. Наиме, у таквим државама влада формално не постоји „као посебан орган извршне власти који би био изведен из парламента и њему одговаран за свој рад“⁹, нити има сопствене надлежности. Предсједник именује државне секретаре који руководе ресорима који су искључиво одговорни предсједнику, тј. нису одговорни законодавном органу (Конгресу). Осим тога што је носилац цјелокупне извршне власти, предсједник републике у предсједничком систему власти има јака овлашћења и у области законодавне и судске власти.

У парламентарним системима власти, извршна власт је подијељена између владе и шефа државе, с тим да је владин дио претежан, односно влада је стварни носилац извршне власти, а шеф државе је само вршилац одређених надлежности из домена владе. У парламентарном систему влада произилази из парламента и њему је одговорна, тј. мора имати повјерење парламента, док предсједник републике има стабилнију позицију, јер влада преузима одговорност за његове акте. Наиме, за све акте предсједника, неопходан је премапотпис (супотпис)¹⁰ било предсједника владе било ресорног министра¹¹, тако да предсједник

⁸ За примјер можемо навести Предсједништво Босне и Херцеговине.

⁹ С. Савић, Основе права, Бања Лука 2005, 169-170.

¹⁰ „Институција сапотписа настала је у оквиру парламентарне монархије као средство за спречавање самовлашћа монарха и средство контроле његових аката. Ова институција пренијета је касније и у парламентарну републику.“ М.А. Живковић, Теорија државе и права - Теорија државе, Београд 1995, 403. Одговорност владе (министра) за рад и акте шефа државе, временом је постао општа одлика парламентарних система независно од облика владавине.

¹¹ Тако нпр. у Италији ниједан акт предсједника Републике нема важности ако није премапотписан од стране министра који га предлаже и који за њега сноси одговорност, а за акте са законском снагом и друге акте означене у закону,

нема одговорности пред парламентом. Стога, у правилу, у традиционалном парламентарном систему, председник републике и нема нека значајнија овлашћења, односно има репрезентативна овлашћења.

Међутим, тај удио шефа државе у извршној власти у земљама са парламентарним системом, није свуда исти. Тај удио може бити мањи или већи, па тако говоримо о слабом и јаком шефу државе.

Прије него што кажемо нешто о томе, навешћемо традиционалне надлежности шефа државе, у оба типа:

- Представља државу у земљи и иностранству. У том својству шеф државе поставља и опозива дипломатске представнике своје земље у иностранству и прима акредитивна и опозивна писма. У том својству шеф државе учествује и иступа у име државе на јавним скуповима у земљи и иностранству, води међународне преговоре и закључује међународне уговоре

- Предлагање носилаца одређених државних функција. Шеф државе предлаже мандатара за састав владе, уз консултовање са представницима политичких странака заступљених у парламенту, предлаже кандидате за судије највиших судија у држави или их он именује; расписује парламентарне изборе.

- Командовање оружаним снагама. У већини држава шеф државе је врховни командант над оружаним снагама или је члан тијела које обавља ту функцију. Осим командовања војском, шеф државе одлучује и о постављењима, разрешењима и унапређењима свих, или само највиших официра војске, а нарочите надлежности му припадају и у вези са ванредним и ратним стањем.

- Учешће у законодавним активностима. Један број овлашћења шефа државе везан је за нормативну активност парламента и владе. Тако у већини земаља, шеф државе има право да својим актом проглашава законе, овлашћење на суспензивни (у појединим државама и на апсолутни) вето, право да потписује опште акте владе.

премапотписује и председник Министарског савјета. И у Њемачкој, да би акти председника били пуноправни, потребан је премапотпис канцелара или надлежног министра. Председник је политички неодговоран, тако да канцелар или надлежни министар преузимају одговорност за премапотписани акт.

- Остале традиционалне надлежности шефа државе обухватају давање одликовања, признања, помиловања, затим, распуштање парламента и још неке послове.

Предсједник републике, као што смо већ рекли, у појединим земљама са парламентарним системом, има јачу позицију, односно већа овлаштења, због чега се у литератури такви системи називају полупредсједничким системима. У односу на класични парламентаризам, полупредсједнички систем има значајне разлике које настају због комбинације елемената предсједничког и парламентарног система, па се у литератури овај систем назива и мјешовитим системом. „Комбинујући елементе два традиционална система поделе власти, полупредсједнички систем истовремено представља решење како за ригидност предсједничког система, тако и за потенцијалну нестабилност парламентарног система.“¹² Наиме, од предсједничког система он узима установу непосредно бираног предсједника који има велика овлашћења, док од парламентарног система, он узима владу као колегијални орган који је одговоран парламенту. У чистом парламентарном систему влада је „не само темељно већ и функционално и једино тијело извршне власти, па је она због тога само номинално дуалистичка, а стварно правно монистичка, у полупредсједничком саставу оба тијела извршне власти и правно и збиљски имају уставне овласти, а притом су овласти предсједника републике веће и одлучујуће, што га чини и уставно и политички моћнијим од владе“.¹³ Дакле, „извршна власт у полупредсједничком систему је дуалистичка и састоји се од предсједника републике и владе при чему је нарочито ојачана

¹² Д. Симовић, Полупредсједнички систем – институционални модел кога (не)треба избегавати, часопис Правна ријеч број 18/09, Удружење правника Републике Српске, Бања Лука 2009, 282, и наставља „То су врлине које полупредсједнички систем препоручује младим и још неконсолидованим демократским системима, будући да његова институционална логика, без угрожавања демократских процеса, омогућава делотворно функционисање и у амбијенту недовољно институционализованог и високофрагментисаног вишестраначког система“.

¹³ С. Сокол, Б. Смердел, Уставно право, Загреб 1998, 254.

улога председника републике“.¹⁴ Снажан положај председника републике огледа се у чињеници да он није политички одговоран парламенту, да има овлашћење да именује председника владе и министре уз потврду парламента, односно да их може смијенити, те да може сазвати сједнице владе и у том случају председавати истим. Овом треба додати и овлашћење председника да, на приједлог владе, распусти парламент, да о кључним законима распише референдум, те да доноси уредбе са законском снагом у ванредним околностима. У свим наведеним овлашћењима, председнику није потребан премапотпис председника владе или одређеног министра.¹⁵

Акти које доноси шеф државе, такође зависе од система власти у тој држави. Тако у парламентарном систему власти, председник републике претежно доноси појединачне акте власти, док у председничком и мјешовитом (полупредседничком) систему, поред појединачних, има овлашћење да доноси и опште акте, посебно уредбе. „Овлашћење за доношење општих аката посебно се проширују за вријеме ратног стања или непосредне ратне опасности“.¹⁶

Положај шефа државе у систему власти одређен је обликом и начином реализовања његове одговорности. Разликује се политичка и правна одговорност председника републике, од којих је прва рјеђа, а друга доста чешћа.

У председничком и парламентарном систему председник републике не сноси политичку одговорност, али потпада под правну одговорност. Председник републике у председничком систему власти није политички одговоран, јер је он носилац цјелокупне извршне власти, а та је власт, крутом подјелом,

¹⁴ К. Трнка, Уставно право, Сарајево 2006, 225.

¹⁵ За такав примјер може послужити председник Француске који именује премијера и, на његов приједлог, министре и разријешава их дужности, има право уставотворне и законодавне иницијативе, има право да изнесе на референдум приједлоге одређених закона итд. Види О. Вучић, Д. Симовић, Уставна читанка, Београд 2008, 118-121.

¹⁶ К. Трнка, 311.

одвојена и независна од парламента, тј. не сноси одговорност пред парламентом. „Парламент не може тражити од предсједника да води овакву или онакву политику у извршењу закона; он му може наређивати једино преко закона. Он не одговара ником за свој рад и једино може одговарати ако учини кривично дјело“.¹⁷

Политичка неодговорност предсједника републике у парламентарним системима је заснована на чињеници постојања владе, као носиоца извршне власти и креатора политике. Тако се одговорност извршне власти и политичка одговорност уопште, остварује преко одговорности владе, а не преко предсједничке одговорности, јер, као што смо већ рекли, у уставним системима који познају премапотпис, за акте шефа државе одговара министар који премапотписује акт. „Класични парламентарни систем, предвидевши институт премапотписа министара за акте шефа државе, не познаје политичку одговорност самог поглавара, јер би то било излишно крај политички одговорних министара“.¹⁸ Предсједник републике, евентуално, може политички одговарати само пред бирачима и то уколико постоји могућност опозива или уколико се кандидује за обнављање предсједничког мандата. У уставним системима у којима се предсједник републике бира непосредно, одлуку о опозиву шефа државе доносе парламент и грађани. У парламенту се покреће поступак одлучивања о одговорности, а на референдуму доноси одлука о опозиву.

Једино у скупштинском систему власти, предсједник републике за свој рад сноси политичку одговорност пред парламентом који га је и изабрао, јер у скупштинском систему имамо концентрацију свих државних власти у представничком тијелу.¹⁹

Правна одговорност предсједника републике своди се на

¹⁷ Р. Д. Лукић, Увод у право, Београд 1995, 169.

¹⁸ С. Ђорђевић, Институција шефа државе у уставном систему Републике Србије (магистарски рад), Бања Лука 2007, 38.

¹⁹ У скупштинском систему, егзекутива не постоји у свом класичном значењу и облику. „Посматрано са организационог гледишта, извршна власт у скупштинском систему није организована као посебна власт.“ Р. Марковић, Извршна власт, Београд 1980, стр. 169.

одговорност за повреду устава и (веле)издају. Утврђивање његове правне одговорности има одређене специфичности које се огледају у томе што обично поступак за покретање одговорности, припада једним органима, а да други, посебни органи, као нпр. горњи дом парламента, непосредно уставни суд или највиши (врховни) судски орган земље, одлучују о постојању одговорности председника републике.²⁰

2. Положај и улога председника Републике у систему власти Републике Српске

Устав Републике Српске (члан 69)²¹ утврђује да се државна власт у Републици организује на начелу подјеле власти, те у оквиру тога, одређује да Републику представља и њено државно јединство изражава председник Републике

Председник Републике се бира на непосредним изборима од стране грађана, а поред њега, бирају се и два потпредседника из других конститутивних народа, тако да је за председника изабран онај кандидат са листе који освоји највећи број гласова, а за потпредседника они кандидати из друга два конститутивна народа који имају највећи број гласова иза изабраног председника Републике. Председник своје надлежности обавља самостално, а два председника из различитих конститутивних народа, само помажу. У случају привремене спријечености председника републике да обавља функције, он сам одређује који од потпредседника га замјењује.²²

²⁰ Тако нпр. у Руској Федерацији, оптужницу подиже Државна дума двотрећинском већином гласова. Након тога Уставни суд и Врховни суд одлучују о постојању кривичног дјела и поштовању процедуре. Ако су одлуке судова потврдне, Савјет Федерације може двотрећинском већином гласова разријешити председника дужности.

²¹ М. Симовић, М. Дмичић, Устав Републике Српске, седмо издање, Бања Лука 2007.

²² Међутим, Устав не утврђује услове, поступак за утврђивање ни привремене ни трајне спријечености председника. У вези стим, Устав не предвиђа начин обављања послова из надлежности председника Републике у случају смрти

Мандат председника и потпредседника Републике траје четири године, а исто лице може бити изабрано за председника или потпредседника Републике Српске највише два пута уза-
стопно. Треба истаћи да је Устав предвидио могућност опозива председника (и потпредседника) Републике, који су одговорни грађанима, односно да председнику и потпредседницима мандат престаје и прије истека времена на који је биран у случају оставке или опозива. Насупрот томе, мандат председника и потпредседника Републике се продужава у случају непосредне ратне опасности или ратног стања, док такво стање траје односно док се не створе услови за избор председника и потпредседника.

Према Уставу Републике Српске (чл. 80), Председник Републике:

- представља Републику,
- предлаже Народној скупштини кандидата за председника Владе;
- предлаже Народној скупштини кандидате за председника и судије Уставног суда на приједлог Високог судског и тужилачког савјета,
- указом проглашава закон у року од седам дана од дана његовог усвајања у Народној скупштини,
- даје помиловања;
- додијељује одликовања и признања утврђена законом;
- указом, на приједлог Владе, поставља и опозива шефове представништава Републике Српске у иностранству и предлаже амбасадоре и друге међународне представнике Босне и Херцеговине из Републике Српске,
- обавља у складу са Уставом Републике Српске и Уставом Босне и Херцеговине и законом, послове из области

председника. Нацртом амандмана на Устав Републике Српске, предвиђено је да ће се начин обављања послова из надлежности председника Републике у случајевима оставке, опозива, неспособности или смрти, до избора новог Председника, уредити законом.

- безбједности и односа Републике са другим државама и међународним организацијама;
- образује савјетодавна тијела и стручне службе за обављање послова из своје надлежности;
 - обавља и друге послове у складу са уставом.

Предсједнику Републике Српске у обављању послова које им повјери, помажу два потпредсједника.

Уставом Републике Српске, предсједнику Републике повјерена је изборно-координативна функција, и то у односу на избор предсједника Владе, предсједника Уставног суда и судија Уставног суда. Предсједник Републике се појављује у улози својеврсног посредника између Народне скупштине, као законодавног, представничког тијела, и Владе, као носиоца дијела извршне власти, који се може оквалификовати као средишњи или централни дио извршне власти.

Предсједник Републике Српске се може појавити у улози овлашћеног предлагача промјене Устава (члан 132 Устава)²³, а учествује у законодавном процесу. Он према Уставу (члан 76)²⁴, има право предлагања закона, а својим указом потврђује закон. Предсједников указ спада у акте коначног обликовања једног законског приједлога у форми закона. Ова форма је обавезна, тако да закон не може постати закон без предсједниковог указа. Указ је правни акт општег карактера, којим предсједник Републике Српске, користећи своје дискреционо право, потврђује закон, тј. саглашава се са уставношћу и законитошћу, али и цјелисходношћу доносиоца и поступка за доношење. Право предсједника Републике да указом проглашава законе је временски ограничено на период од седам дана. У том року је предсједник Републике дужан да се изјасни да ли је сагласан са законом или не. Ако предсједник Републике не прогласи закон, исти се враћа на поновно разматрање и гласање у Народној скупштини, од које се не захтијева никаква посебна већина при поновљеном гласању. „Суспензивни вето се

²³ М. Симовић, М Дмичић, 60.

²⁴ Исто, 38.

разликује од сличних рјешења по томе што Народна скупштина и у поновљеном гласању закон прихвата простом већином²⁵.

Однос председника Републике Српске према Народној скупштини Републике Српске базира се на принципу независности. Председнику Републике Устав гарантује да га могу смијенити само бирачи који су га и изабрали. Уз иницијативу Владе, председник Републике овлашћен је да донесе одлуку о распуштању Народне скупштине, чиме се у знатној мјери врши поремећај сразмјере у односима ова два државна органа у корист председника Републике. Председник Републике има право да се супротстави вољи Народне скупштине поводом приједлога закона - одбијањем стављања потписа на указ којим би се тај закон имао прогласити, те је тако председник Републике у ситуацији да примора Народну скупштину да поново гласа о истом.

Да би Народна скупштина могла обавити своју, Уставом предвиђену функцију избора Владе и судија Уставног суда, неопходно је да приједлози потекну од председника Републике. Председник Народне скупштине има обавезу обавјештавања председника Републике о одржавању сједница Народне скупштине. Ово обавјештење нема сврху позива - Народна скупштина упућује позив председнику Републике да присуствује њеној сједници како би се изјаснио о неком важном проблему.

Сагласно парламентарним принципима, у систему подјеле власти, председник Републике поред Владе, представља други дио извршне власти у Републици Српској.

Председник Републике има овлашћење да, након консултација са представником посланичке већине, предложи кандидата за председника Владе, водећи рачуна да воља већине у Народној скупштини мора бити сагласна и вољи председника Републике поводом личности којој ће повјерити премијерски мандат.

Председник Републике може сазвати сједницу Владе и ставити на дневни ред питање из њене надлежности, те може

²⁵ К. Трнка, 320.

тражити од Владе да изложи ставове по појединим питањима од значаја за Републику. „Ово обиљежје полупредсједничког сустава у уставној организацији власти у Републици Српској, не предвиђа институт супотписа аката предсједника Републике од предсједника Владе или овлаштеног министра.“²⁶ Према Закону о Влади, Влада има обавезу да заузме став по питању на које је предсједник Републике тражио одговор.

Предсједник Републике има овлашћење да интервенише у случају када оцијени да је дошло до кризе у функционисању Владе. Предсједник Републике, на иницијативу најмање двадесет посланика, а пошто саслуша мишљење предсједника Народне скупштине и предсједника Владе, може да затражи од предсједника Владе да поднесе оставку. Уколико то овај одбије да учини, предсједник Републике је уставно овлашћен да га разријеша својом одлуком.

Уставом Републике Српске (члан 81) предвиђено је да предсједник Републике, за вријеме непосредне ратне опасности или ратног стања, којег прогласе институције Босне и Херцеговине, ако Народна скупштина не може да се састане, на приједлог Владе или по сопственој иницијативи и након што саслуша мишљење предсједника Народне скупштине доноси уредбе са законском снагом и о питањима из надлежности Народне скупштине Републике Српске и именује и разријешава функционере које бира, односно именује и разријешава Народна скупштина. Ове уредбе, односно одлуке о именовању и разрјешењу, предсједник је обавезан поднијети на усвајање тј. потврду Народној скупштини чим она буде у могућности да се састане. Предсједник Републике, док траје ово стање, може и обуставити поједине одредбе устава које се односе на доношење закона, других прописа и других аката и предузимања мјера републичких органа, као и на поједине људске слободе и права, мијењати и организацију и овлаштења извршних, управних и судских органа и њихов персонални састав, као и територијалну организацију Републике.

²⁶ З. Миљко, Уставно уређење Босне и Херцеговине, Загреб 2006, 278.

Овлашћења председника Републике да учини акт помиловања прецизирано је посебним Законом о помиловањима²⁷, а акт помиловања председник Републике доноси у форми правног акта – одлуке.

Уставом Републике Српске (члан 89) уведен је Сенат Републике Српске, као савјетодавно тијело највиших институција Републике Српске. Чланове Сената именује председник Републике из реда истакнутих личности из јавног, научног и културног живота, а председник Републике сазива и председава сједницама Сената. Начин функционисања Сената уређен је Законом о Сенату Републике Српске²⁸, којим је прописано да је председник Републике члан Сената и чији мандат тече избором на функцију председника Републике и остаје члан Сената и након престанка обављања функције.²⁹

На крају, може се закључити да „према начину избора и овлашћењима, председник Републике Српске се може сврстати у категорију ‘јаких’ председника“.³⁰

На основу уставног положаја и овлашћења председника Републике Српске (непосредан избор од стране грађана, предлагање закона, суспензивни вето, могућност сазивања сједнице владе, разријешење премијера, итд.) може се закључити да су функције

²⁷ „Службени гласник Републике Српске“ број 34/06. Члан 2 Закона прописује да председник Републике Српске може осуђеним лицима дати помиловање: за кривичноправне санкције које је изрекао суд у Републици Српској; за правне посљедице осуде.

²⁸ „Службени гласник Републике Српске“ број 8/97 и 50/10.

²⁹ О Сенату Републике Српске види М. Дмичић, Сенат Републике Српске – саветодавно тело највиших уставних институција или *suī generis* парламентарно тело“ часопис Правни живот, бр.12/2010, IV том, Удружење правника Србије, Београд 2010, 817 – 833. Проф. Дмичић у чланку истиче да „у односу на место и надлежност Сената у другим државама, може се рећи да се Сенат у Републици Српској умногоме разликује од других. Као што је речено, сенат у другим државама представља други дом парламента као законодавног органа, који је у законодавној надлежности равноправан са првим домом. Сенат у Републици Српској је у организационом смислу, повезан са институцијом председника Републике који именује сенаторе, сазива и председава седницама Сената.“

³⁰ К. Трнка, 319.

и овлашћења председника Републике доста велике и да значајно улазе у подручје надлежности Народне скупштине и Владе. Стога парламентарни систем власти у Републици Српској има елемената полупредседничког система.

Закључак

Председник републике врши функцију шефа државе и, као државни орган, представља државу као цјелину. Положај председника републике, утврђује се уставним одредбама. Уставне одредбе које се односе на шефа државе, самим тим и на председника републике, у правилу регулишу начин избора, дужину мандата, те надлежности и одговорности. Положај председника републике, избор и овлашћења, зависи од питања организације државне власти, односно да ли та институција постоји у председничком, парламентарном, или скупштинском систему власти. То се нарочито огледа у удјелу председника републике у извршној власти, односно у његовом односу према влади, али и парламенту.

Положај председника Републике Српске одређен је Уставом Републике Српске. Анализом уставних одредби може се закључити да су функције и овлашћења председника Републике доста велике и да значајно улазе у подручје надлежности Владе и Народне скупштине, што упућује на то да модел подјеле власти у Републици Српској има елемената полупредседничког система.

Milan Pilipović, Master of Legal Studies

Assistant at the Faculty of Law, Banja Luka University

Summary:

The President of the Republic acts in the capacity of the Head of the State, and as a state entity, represents the state as a whole. The position of the President of the Republic, is established by constitutional provisions. The Constitutional provisions that refer to the head of the state, and the President of the Republic, in principle, regulate electoral proceedings, tenure, and authorities and responsibilities. The position of the President of the Republic, election and authorities, depend upon the issue of the organisation of the power of the government, i.e. whether that institution exists in the presidential, parliamentary or assembly system of the power of the government. It is especially reflected in the involvement of the president of the Republic in the executive power i.e. in his relation towards the Government, and the Parliament.

The position of the President of the Republic of Srpska is defined by the Constitution of the Republic of Srpska. The study of constitutional provisions leads to a conclusion that functions and authorities of the president of the Republic are multiple and significantly interfere with the area of authorities of the Government and National Assembly, implying that the model of distribution of the power of the government in the Republic of Srpska contains elements of semipresidential system.

Key words: *the President of the Republic, authorities, presidential system of the power of the government, parliamentary system of the power of the government.*